

Dr hab. Ewa Korcelli-Olejniczak, prof. IGiPZ PAN, dr Marcin Mazur

Eksperyment w Living Labie podregionu radomskiego (projekt HEU RUSTIK) – proces i implikacje
Czwartek, 22.01.2026, 11:30-13:00

Budynek Starego BUW, sala 107, Kampus Główny UW

Prezentacja dotyczy założeń i procesu badawczego prowadzonego w living labie w podregionie radomskim, powiecie szydłowieckim, w ramach projektu HORYZONT EUROPA RUSTIK. Celem projektu jest wsparcie interesariuszy wiejskich społeczności w transformacji zrównoważonego rozwoju, jaka aktualnie zachodzi na ich obszarze. O nowatorskim charakterze projektu decyduje aktualność problematyki, ale także samo podejście badawcze. W prezentacji podjęte zostaną dwa wątki związane z tym podejściem.

Po pierwsze, ambicją projektu RUSTIK jest m.in. eksperymet polegający na zastosowaniu na obszarach wiejskich podejścia badawczego znanego pod nazwą Living Lab, stosowanego dotychczas wyłącznie w Miejskich Obszarach Funkcjonalnych. Ogólne założenia tego podejścia polegają na aktywnej partycypacji różnych grup interesariuszy. Biorą oni udział w całym cyklu, poczynając już od identyfikacji problemu rozwojowego i zdefiniowania celu, przez etap budowania partnerstwa, planowania, eksperymentu, aż po etap wdrożenia wyników. W ramach RUSTIK Living Lab realizowane jest w 14 wiejskich obszarach (tzw. regionach eksperymentalnych) położonych w różnych częściach Europy. Różnią się one istotnie specyfiką uwarunkowań rozwoju i podstawowych problemów związanych z zachodzącą na obszarach wiejskich kontynentu transformacją. Zastosowane podejście badawcze umożliwia z jednej strony standaryzację szeregu stałych elementów badania (czas, cykl, ogólna problematyka: rozwój w warunkach trzech rodzajów transformacji, pewien zasób danych do wykorzystania itp.), a z drugiej indywidualne podejście w poszczególnych regionach do problemów i celów rozwoju oraz względną swobodę doboru ostatecznego grona uczestników badania oraz szczegółowych metod i narzędzi.

Po drugie projekt definiuje kontekst przestrzenny podjętej problematyki w kategoriach funkcji obszarów wiejskich oraz tzw. wiejskich obszarów funkcjonalnych. To właśnie te kryteria stanowiły podstawę delimitacji poszczególnych regionów pilotażowych. Samo pojęcie funkcji obszaru jest w geografii znane i stosowane w badaniu obszarów wiejskich od dawna. Jednak już termin Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego, odwołujący się raczej do względnej spójności wewnętrznych powiązań i interakcji zachodzących w ramach pewnego obszaru (region węzłowy) niż do relatywnej jednorodności jego cech, w tym funkcji (region powierzchniowy) jest stosowane od niedawna.

W części szczegółowej prezentacja ilustruje założenia koncepcyjne oraz praktyczne wdrożenie przedstawionego powyżej podejścia badawczego, na przykładzie jednego z dwóch regionów pilotażowych zlokalizowanych na obszarze Polski: region Szydłowiecki. Przedstawione są ogólne założenia całego procesu badawczego oraz poszczególnych jego cykli, a następnie konkretne przykłady zastosowanych rozwiązań, ich znaczenie, wpływ oraz ograniczenia. W ostatniej części prezentacji przedstawiono przykłady pozostałych analiz o charakterze poznawczym i aplikacyjnym, nad którymi zespół wciąż pracuje.

Link do ZOOM oraz archiwum seminariów EUROREG: <https://www.euroreg.uw.edu.pl/pl/seminaria>